FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT CHRISTINE STIX-HACKL
föredraget den 13 september 2005 [1]

I — Inledning

1. Detta överklagande gäller en fråga av stor betydelse för förstainstansrättens processrättsliga praxis. Det avser närmare bestämt villkoren för att förstainstansrätten skall kunna avvisa en talan på den grunden att det är uppenbart att talan inte kan tas upp till prövning. Det rör sig med andra ord om tolkningen av artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler (nedan kallade rättegångsreglerna).

2. Det överklagade beslutet har antagits av förstainstansrätten i ett mål som avser ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen att ingå avtal med ett forskningsorgan.

1 — Originalspråk: tyska.

II — Tillämpliga bestämmelser

3. I artikel 111 i rättegångsreglerna föreskrivs, enligt dess lydelse vid den tidpunkt som är relevant för förfarandet, följande:

"Om det är uppenbart att rätten saknar behörighet att pröva en viss sak eller att talan inte kan tas upp till prövning eller att talan helt saknar rättslig grund, kan rätten, sedan generaladvokaten hörts, fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling."

4. I artikel 64 i rättegångsreglerna föreskrivs bland annat följande:

"1. De åtgärder som vidtages för processledningen är avsedda att under bästa möjliga förhållanden säkerställa beredningen av mål,

rättegångens förlopp och avgörande av tvister. De beslutas av rätten, sedan generaladvokaten hörts.

2. Processledningen har främst till syfte

a) att säkerställa att det skriftliga och muntliga förfarandet förlöper väl samt att underlätta bevisupptagningen,

b) att avgöra på vilka punkter parterna behöver komplettera sin bevisföring eller på vilka punkter det finns behov av bevisupptagning,

c) att klargöra innebörden av parternas yrkanden, grunder och argument samt vilka frågor som är tvistiga dem emellan,

d) att underlätta förlikningen.

3. Processledningen kan särskilt bestå i

a) att ställa frågor till parterna,

b) att anmoda parterna att uttala sig skriftligen eller muntligen om vissa aspekter av tvisten,

c) att begära upplysningar av parterna eller av tredje man,

d) att begära att handlingar eller andra dokument rörande målet företes,

e) att kalla parternas ombud eller parterna personligen till möten.

4. Varje part får när som helst under rättegången föreslå att åtgärder för processledning vidtages eller ändras. Då så sker, skall övriga parter höras innan det beslutas om dessa åtgärder.

Då det erfordras på grund av omständigheterna i förfarandet, skall rätten underrätta parterna om de planerade åtgärderna och ge dem möjlighet att skriftligen eller muntligen framföra sina synpunkter.

..."

III — De faktiska omständigheterna

5. Asian Institute of Technology (AIT) är ett i Thailand etablerat icke vinstdrivande utbildnings- och forskningsorgan inom teknologi. Center for Energy-Environment Research and Development (CEERD) var fram till år 2001 en avdelning av AIT, som inte var en juridisk person. Thierry Lefèvre var chef (Direktor) för CEERD till och med den 31 december 2001.

6. Inom ramen för ett investeringsprogram för Asien avseende samarbete mellan företag offentliggjorde kommissionen den 10 april 2001 en ansökningsomgång med begäran om förslag (EUROPEAID/11244/C/G).

7. CEERD ingav den 19 november 2001 ett förslag som var undertecknat av Thierry Lefèvre i egenskap av chef för avdelningen.

8. Efter prövning av förslaget beslöt kommissionen att tilldela CEERD avtalet. Avtalet undertecknades den 27 februari 2002 av Thierry Lefèvre i egenskap av chef för CEERD. Ett förskott på 27 481,88 euro sattes in på ett konto i Thai Farmers Bank som tillhörde Foundation for International Human Resource Development (FIHRD).

9. Den 17 juli 2002 sände AIT:s advokat en skrivelse till kommissionen (byrån Samarbete för EuropeAid) med begäran om upplysningar om ett projekt kallat "Facilitating the Dissemination of European Clean Technologies in Thailand" (underlättande av spridning av ren europeisk teknologi i Thailand). I skrivelsen gjorde AIT:s advokat kommissionen uppmärksam på att CEERD endast var en avdelning inom AIT, inte någon egen juridisk person. Advokaten påpekade dessutom att Thierry Lefèvre den 31 december 2001 hade lämnat sitt uppdrag som chef för avdelningen.

10. Som svar på denna skrivelse sände E.W. Muller, chef för byrån Samarbete för EuropeAid, den 21 juli 2002 följande skrivelse till AIT:s advokat:

"Till följd av er begäran lämnas härmed de uppgifter som efterfrågas:

— Det berörda avtalet undertecknades dels av mig och Eich vid EuropeAid den

22 februari 2002, dels av professor Thierry Lefèvre, chef för Center for Energy-Environment Research and Development, den 27 februari 2002.

— Den totala kostnaden för projektet uppgår till 68 704,70 [euro], varav 34 352,35 [euro] utgör det stöd som kommissionen har utbetalat för projektet.

— 80 procent av gemenskapsstödet, eller 27 481,88 [euro], betalades ut i förskott. Återstoden, eller 6 870,47 [euro], betalas ut när projektet har avslutats.

— Projektet pågår i femton månader och avslutas den 28 maj 2003.

— I bilagan till denna skrivelse anges var beloppet finns.

— Avtalet upprättades sedan en ansökningsomgång för investeringsprogrammet för Asien införts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 10 april 2001, med samma rubrik som ämne.

— Avtal tilldelas efter beslut i en värderingskommitté, som därefter skall godkännas antingen av den avtalsslutande myndigheten eller av kommissionen."

IV — Förfarandet vid förstainstansrätten och det överklagade beslutet

11. Den 23 september 2002 väckte AIT vid förstainstansrätten talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 4 juli 2000 om att ingå avtal med Thierry Lefèvre i egenskap av chef för CEERD/FIHRD (mål T-287/02). AIT väckte samtidigt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 22 februari 2002 om att ingå avtal med CEERD (mål T-288/02).

12. Den 20 december 2002 inkom kommissionen med svaromål och yrkade därvid bland annat att de två målen skulle förenas. AIT bestred yrkandet.

13. I svaromålet gjorde kommissionen vidare invändningen att mål T-288/02 inte kunde tas upp till prövning, eftersom avtalet inte direkt och personligen berörde AIT och

kommissionens beslut inte innebar någon åtgärd till nackdel för AIT.

14. Under rättegången i mål T-288/02 anmodade förstainstansrätten kommissionen att lämna in vissa handlingar. Kommissionen efterkom denna anmodan den 22 juli 2003. Därefter anmodade förstainstansrätten AIT att yttra sig över frågan huruvida talan kunde tas upp till prövning. AIT besvarade denna anmodan inom föreskriven tid.

15. Genom beslut av den 25 juni 2003 avvisade förstainstansrätten talan i mål T-287/02 enligt artiklarna 113 och 114 i rättegångsreglerna på den grunden att talan inte kunde tas upp till prövning.

16. Genom beslut av den 15 oktober 2003 avvisade förstainstansrätten talan i mål T-288/02 enligt artikel 111 i rättegångsreglerna på den grunden att det var uppenbart att talan inte kunde tas upp till prövning.

17. Förstainstansrätten motiverade sitt tillvägagångssätt med att den genom parternas skriftväxling hade blivit tillräckligt informerad och därför inte behövde inleda en muntligt förfarande.

18. Förstainstansrätten åberopade därvid fast rättspraxis enligt vilken en fysisk eller juridisk person enligt artikel 230 fjärde stycket EG endast får väcka talan mot beslut som medför bindande rättsverkningar som påverkar hans intressen genom att märkbart förändra hans rättsliga ställning.

19. Förstainstansrätten ansåg att det av handlingarna i målet framgick att kommissionen, när den fattade sitt beslut, kände till både att den part med vilken avtalet ingicks var ett organ som inte tillhörde AIT och att CEERD och dess chef inte längre hade något samband med AIT.

20. Av förslaget av den 19 november 2001, särskilt bilaga II till förslaget, framgick enligt förstainstansrätten uttryckligen att CEERD överförts till FIHRD och till att Thierry Lefèvre inte längre var anställd hos AIT. Kommissionens beslut föranleddes alltså varken av något misstag eller av något medvetet bedrägligt beteende.

21. Kommissionens beslut var därför inte riktat till AIT utan till CEERD/FIHRD. Avtalet innebar inte några skyldigheter för AIT och gav inte heller AIT några rättigheter. Beslutet berörde alltså inte AIT. AIT kunde därför inte påstå att det överklagade beslutet var en rättsakt som medför bindande rättsverkningar som påverkade AIT:s intressen genom att märkbart förändra dess rättsliga ställning.

22. Förstainstansrätten avvisade därför AIT:s talan på den grunden att det var uppenbart att denna inte kunde tas upp till prövning.

V — Överklagandet: Yrkanden och grunder för överklagandet

23. AIT har den 22 december 2003 överklagat det beslut som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (femte avdelningen) fattade den 15 oktober 2003 i mål T-288/02, Asian Institute of Technology (AIT) mot Europeiska gemenskapernas kommission.

24. AIT har yrkat att domstolen skall

— upphäva det beslut som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 15 oktober 2003,

— återförvisa målet till förstainstansrätten för förnyad behandling,

— i andra hand, inleda ett muntligt förfarande,

— ogiltigförklara kommissionens beslut av den 22 eller den 27 februari 2002 att ingå ett forskningsavtal med Thierry Lefèvre, som påstått sig vara chef för Center for Energy-Environment Research and Development.

25. Till stöd för yrkandet om upphävande av beslutet har AIT huvudsakligen åberopat tre grunder. Som första grund har AIT gjort gällande att förstainstansrätten i processrättsligt hänseende förfarit felaktigt genom att avvisa talan på den grunden att det är uppenbart att den inte kan tas upp till prövning. Som andra grund har AIT åberopat att förstainstansrätten mot bakgrund av artikel 230 fjärde stycket EG gjort en felaktig bedömning vid prövningen av talans tillåtlighet. Som tredje grund har AIT, i andra hand, gjort gällande att de rättigheter som följer av Europeiska unionens stadga om de mänskliga rättigheterna har åsidosatts.

VI — Yrkandet om upphävande av beslutet

A — *Den första grunden för överklagandet*

1) Parternas argument

a) AIT

26. AIT har i överklagandet åberopat tre grunder till stöd för sitt yrkande om upphävande av beslutet.

27. Som första grund för överklagandet har AIT åberopat ett felaktigt förfarande. Förstainstansrätten har avvisat AIT:s talan i mål T-288/02 enligt artikel 111 i rättegångsreglerna på den grunden att det var uppenbart att talan inte kunde tas upp till prövning. Enligt AIT kan en invändning om att det är uppenbart att talan inte kan tas upp till prövning endast göras i början av förfarandet. Den får däremot under inga omständigheter göras till följd av vad som framkommit genom en bevisupptagning. Om det när talan väcks inte är uppenbart att den inte kan tas upp till prövning, utan detta fastställs först till följd av en bevisupptagning, skall det eventuella rättegångshindret inte bedömas enligt artikel 111 i rättegångsreglerna, utan enligt artikel 113 i dessa. Om det inte är uppenbart att talan inte kan tas upp till prövning garanterar denna bestämmelse nämligen att förstainstansrätten enligt eget skön prövar behovet av en muntlig förhandling medan en sådan däremot automatiskt bortfaller om artikel 111 i rättegångsreglerna tillämpas. I förevarande fall har förstainstansrätten grundat sin bedömning att talan uppenbart inte kan tas upp till prövning på vad som framkommit genom bevisupptagning efter talans väckande. Förstainstansrätten har därigenom berövat de rättssökande rätten att få höras vid en muntlig förhandling.

b) Kommissionen

28. Enligt kommissionen kan den första överklagandegrunden inte bifallas. Kommissionen har därvid särskilt hänvisat till att den redan i sitt svaromål gjorde invändning om att talan inte kunde tas upp till prövning. AIT har för övrigt i sin replik ingående kommenterat de skriftliga handlingar som förebragts. Att talan uppenbart inte kan tas upp till prövning följer emellertid av svaromålet och bilagorna till detta och inte av de handlingar som kommissionen gav in till förstainstansrätten i juli 2003.

2) Bedömning

29. Vid bedömningen av den första grunden för överklagandet, som avser frågan huruvida artikel 111 i rättegångsreglerna har tillämpats rättsenligt, skall den aktuella bestämmelsen i första hand tolkas med ledning av sin ordalydelse.

30. Vid denna tolkning står betydelsen av begreppet "uppenbart" i centrum. Detta begrepp kan tolkas på två sätt. För det första kan det med ett rent formellt synsätt just innebära att det, kanske redan vid första ögonkastet, förefaller som om talan inte kan prövas. Det kan för det andra emellertid också tolkas så, att det måste föreligga mycket påtagliga eller graverande omständigheter. För sistnämnda tolkning talar även några andra språkversioner. Bestämmelsen skulle i så fall tolkas materiellt i den meningen att den endast omfattar klara och otvetydiga fall.

31. Eftersom bestämmelsen i artikel 111 enligt sin ordalydelse kan tolkas på olika sätt måste i steg två bestämmelsens tillkomsthistoria undersökas.

32. Beskrivningen av den historiska utvecklingen måste börja vid tiden före inrättandet av förstainstansrätten. Redan de första rät-

tegångsreglerna för förstainstansrätten av år 1991 innehöll nämligen en huvudsakligen likalydande bestämmelse. Denna motsvarade innehållsmässigt artikel 92.1 i domstolens rättegångsregler av år 1991. [2]

33. Eftersom den nu aktuella bestämmelsen i rättegångsreglerna utformades efter artikel 92.1 i domstolens rättegångsregler, är det lämpligt att här återge den lydelse som gällde dessförinnan, det vill säga den gemensamma tidigare bestämmelsen i de så kallade ändringarna i rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol [3] av den 12 september 1979 [4]:

"Om det är uppenbart att domstolen inte är behörig att pröva en talan som har väckts enligt artikel 38.1, kan domstolen genom ett motiverat beslut avvisa talan på den grunden att denna inte kan tas upp till prövning. Detta beslut kan fattas redan innan ansökan har översänts till svaranden."

34. Denna bestämmelse visar tydligt att möjligheten att genom beslut avvisa en talan var en befogenhet men inte en skyldighet, även när det var uppenbart att talan inte kunde tas upp till prövning. Av bestämmelsen kan vidare utläsas att ett sådant beslut kunde fattas även på ett mycket tidigt stadium. Någon skyldighet att göra detta förelåg dock inte.

35. Senare versioner av domstolens och förstainstansrättens rättegångsregler hade denna grundtanke som modell men fick likväl en mera allmän utformning som tillåter att ett beslut kan fattas utan att förfarandet fortsätter.

36. Rättegångsreglerna innehåller varken i sin ursprungliga lydelse eller i den lydelse som är aktuell i detta mål någon närmare bestämmelse om när under förfarandet en talan kan avvisas på grund av att det är uppenbart att den inte kan prövas i sak.

37. Av reglernas ordalydelse och tillkomsthistoria kan man emellertid utläsa att möjligheten att på ett tidigt stadium av förfarandet anta ett avvisningsbeslut bidrar till att påskynda förfarandet. I sådana fall kan förstainstansrätten nämligen ersätta det ordinarie förfarandet med ett förkortat förfarande. Rätten är dock inte skyldig att göra detta.

2 — I artikel 92.1 i dess lydelse av år 1991 (ändringar i rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol av den 15 maj 1991), EGT L 176, 1991, s.1, föreskrevs följande: "Om domstolen finner det uppenbart att den saknar behörighet att pröva en viss sak eller att talan uppenbart inte kan tas upp till prövning kan domstolen, sedan generaladvokaten hörts, fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling."

3 — Ändringarna ersatte stadgan för Europeiska gemenskapernas domstol av år 1959 (EGT 18, 1959, s. 349).

4 — EGT L 238, 1979, s. 1.

38. Av rättegångsreglerna framgår emellertid inte heller vilka villkor som skall vara uppfyllda för att ett beslut enligt artikel 111 skall kunna antas.

39. Domstolens hittillsvarande rättspraxis innehåller visserligen inte några uttryckliga prejudikat men ger likväl vissa ledtrådar för tolkningen av artikel 111 i rättegångsreglerna.

40. I domstolens dom i det överklagade målet Alexopoulou kan man dock, även om målet avsåg frågan huruvida en talan var uppenbart ogrundad, finna ett starkt indicium för att domstolen anser att det skall göras en materiell bedömning. [5]

41. I den nämnda domen fann domstolen nämligen att det avgörande för att talan var uppenbart ogrundad var i vilken grad det förekommit något som står i strid med domstolens hittillsvarande rättspraxis. Även om denna bedömning tillämpades med avseende på huruvida talan var ogrundad, kan den emellertid också tillämpas när det gäller att avgöra om en talan kan tas upp till prövning. Det avgörande skulle i så fall vara i vilken grad det har förekommit något som står i strid med de villkor som skall vara uppfyllda enligt gemenskapsrätten.

5 — Dom av den 1 juli 1999 i mål C-155/98 P, Alexopoulou mot kommissionen (REG 1999, s. I-4069), punkt 13.

42. Att domstolen är benägen att göra en materiell bedömning även med avseende på frågan huruvida en talan kan tas upp till prövning framgår av domen i målet Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi.

43. I sistnämnda dom, som gällde ett överklagande, prövade domstolen visserligen inte vid vilken tidpunkt förstainstansrätten hade fattat sitt på artikel 111 i rättegångsreglerna grundade beslut, utan huruvida rätten hade iakttagit det i bestämmelsen föreskrivna villkoret att generaladvokaten skall höras. [6]

44. Som framgår av förfarandet vid förstainstansrätten i det nämnda målet [7] fattade rätten emellertid sitt beslut enligt artikel 111 i rättegångsreglerna först efter att ha anmodat parterna att förtydliga sina argument.

45. Även i det mål vid förstainstansrätten som låg till grund för det överklagade beslutet i målet Infrisa [8] begärde förstainstansrätten yttrande av parterna innan den fattade beslut enligt artikel 111 i rättegångsreglerna [9].

6 — Beslut av den 18 juli 2002 i mål C-136/01 P, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi mot Europeiska atomenergigemenskapen (REG 2002, s. I-6565), punkt 17 och följande punkter.

7 — Förstainstansrättens beslut av den 17 januari 2001 i mål T-124/99, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi mot kommissionen (REG 2001, s. II-53).

8 — Beslut av den 14 oktober 1999 i mål C-437/98 P, Infrisa mot kommissionen (REG 1999, s. I-7145).

9 — Förstainstansrättens beslut av den 15 september 1998 i mål T-136/95, Industria del Frio Auxiliar Conservera mot kommissionen (REG 1998, s. II-3301).

46. Även om man gör bedömningen på rent formella grunder, det vill säga fäster avgörande vikt vid själva förfarandet, överensstämmer emellertid förstainstansrättens handlande i det här aktuella målet med artikel 111 i rättegångsreglerna.

47. Som visats i det föregående kan man nämligen inte av den lydelse av rättegångsreglerna som är tillämplig i detta mål utläsa att bedömningen av frågan huruvida talan uppenbart inte kan tas upp till prövning skall grundas enbart på ansökan i målet.

48. I detta sammanhang uppkommer frågan huruvida den omständigheten att åtgärder för processledningen vidtas enligt artikel 64 i rättegångsreglerna utgör hinder mot tillämpning av artikel 111. Att så skulle vara fallet kan emellertid inte utläsas av vare sig villkoren för sådana åtgärder eller villkoren för ett beslut enligt artikel 111.

49. Av det i artikel 64.1 angivna syftet att åtgärder för processledningen bland annat skall säkerställa beredningen av mål och av den omständigheten att möjligheten att vidta åtgärder inte är begränsad till vissa kategorier av beslut kan man dra slutsatsen att åtgärderna även kan avse beredning av ett beslut enligt artikel 111 i rättegångsreglerna.

50. Detta har kommit till konkret uttryck i artikel 64.2 c i så måtto att åtgärder för processledningen främst har till syfte att klargöra innebörden av parternas yrkanden, grunder och argument samt vilka frågor som är tvistiga dem emellan.

51. Eftersom förstainstansrätten kan anta ett beslut enligt artikel 111 i rättegångsreglerna inte bara innan svaromålet har kommit in, utan även i ett senare skede, skulle det vara orimligt att tillåta domstolen att passivt avvakta det fortsatta förfarandet, utan att under tiden få vidta åtgärder för processledningen.

52. Slutsatsen blir att kriteriet "uppenbart" inte endast är uppfyllt när detta framgår av handlingar som ges in i ett mycket tidigt skede av förfarandet. Kriteriet kan alltså uppfyllas även i ett senare skede, även när detta framgår först av handlingar som ges in på anmodan av förstainstansrätten.

53. I det förfarande vid förstainstansrätten som skall prövas i detta mål begärde rätten att kommissionen skulle ge in anmodan att lämna förslag, de rättsliga bestämmelserna

om beviljande av stöd inom ramen för investeringsprogrammet för Asien och CEERD:s förslag i dess helhet.

54. Eftersom en del av dessa handlingar redan var bifogade ansökan var det noga räknat fråga om en komplettering av densamma.

55. Det saknas anledning att här behandla frågan om vad som framgick redan av ansökan och huruvida förstainstansrättens anmodan i alla avseenden var erforderlig. Rättens anmodan utgör i varje fall inte hinder mot tillämpning av artikel 111 i rättegångsreglerna.

56. Förstainstansrättens anmodan enligt artikel 64 i rättegångsreglerna motsvarar ett korrekt handlande av ett beslutande organ inom vilket förfarandet annars i princip är kontradiktoriskt.

57. Gentemot AIT:s anmärkning mot att ett muntligt förfarande inte inleddes skall det nämligen påpekas att artikel 111 i rättegångsreglerna inte innehåller någon bestämmelse om ett sådant förfarande. Principen om ett kontradiktoriskt förfarande kan för övrigt iakttas även utan en muntlig förhandling. Det framgår just av förstainstansrättens handlande i det aktuella förfarandet, i vilket principen tillgodosågs genom skriftväxling. Rätten anmodade sålunda AIT att yttra sig i vissa avseenden och framför allt över invändningen att talan inte kunde tas upp till prövning. AIT utnyttjade också denna möjlighet. AIT gavs sålunda inte bara tillfälle att utveckla sin ståndpunkt, utan begagnade sig också av detta tillfälle.

58. AIT har gjort gällande att förstainstansrätten borde ha förfarit enligt artikel 113 i rättegångsreglerna. Därvid har AIT emellertid förbisett att inte heller denna bestämmelse garanterar att en muntlig förhandling hålls. Av hänvisningen i artikel 113 i rättegångsreglerna till artikel 114.3 och 114.4 i samma regler följer nämligen att förstainstansrätten inte behöver hålla en muntlig förhandling.

59. Eftersom förstainstansrätten kunde fatta sitt beslut redan på grund av de handlingar som hade getts in och en muntlig förhandling inte skulle ha tillfört något av värde, har rätten inte förfarit felaktigt genom att besluta enligt artikel 111 i rättegångsreglerna.

60. Förstainstansrätten har följaktligen inte tillämpat rättegångsreglerna felaktigt.

61. Överklagandet kan därför inte bifallas på den första grunden.

B — *Den andra grunden för överklagandet*

1. Parternas argument

a) AIT

62. Som andra grund för överklagandet har AIT åberopat att förstainstansrätten gjort en felaktig bedömning vid prövningen av tillåtligheten med avseende på artikel 230 fjärde stycket EG. Genom att anta beslutet med åberopande av punkt 9 i domstolens dom i målet IBM mot kommissionen har förstainstansrätten enligt AIT gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning.

63. Eftersom beslutet att ingå avtalet inte är "riktat" till AIT skulle förstainstansrätten ha tillämpat de kriterier i domen i målet Plaumann som domstolen har ansett tala för att artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 fjärde stycket EG) skall tolkas mindre restriktivt. CEERD/FIHRD som kommissionen har ingått avtalet med är nämligen en konkurrent, och därtill en ohederlig sådan, till CEERD/AIT. Kommissionens beslut att tilldela CEERD/FIHRD avtalet, vilket har hindrat AIT från att utnyttja konkurrensfördelarna av att CEERD/AIT var en av dess avdelningar, har avsevärt påverkat AIT:s konkurrenssituation. Det överklagade beslutet har också inneburit ett intrång i AIT:s rätt att utnyttja sitt namn och sin logotyp CEERD, varigenom AIT har kommit i ett sämre läge än alla andra ekonomiska aktörer. Det kritiserade avtalet berör AIT direkt och personligen, eftersom det väsentligt påverkar AIT:s konkurrenssituation, även om AIT inte är ett affärsorgan. AIT har inte åtnjutit de processuella rättigheter som följer av infordran av förslag. Avtalet av år 2002 är för övrigt endast en fortsättning av avtalet av år 2000.

b) Kommissionen

64. Kommissionen har gjort gällande att den andra grunden för överklagandet skall avvisas som en ny grund, eftersom AIT inte har åberopat den vid förstainstansrätten.

65. Den andra grunden kan enligt kommissionen i vilket fall som helst inte bifallas. Den omständigheten att avtalet med CEERD/FIHRD påverkar AIT:s konkurrenssituation är, mot bakgrund av domstolens rättspraxis, inte tillräcklig för att medföra att AIT skall anses vara personligen berört. Effekterna på AIT:s ställning på marknaden härrör inte från kommissionens beslut, utan från att en tidigare anställd har använt namnet CEERD.

66. Påståendet att avtalet som ingicks den 27 februari 2002 endast är en fortsättning av det avtal som ingicks med AIT den 4 juli 2000 saknar all grund, eftersom de två avtalen är helt oberoende av varandra. Detta framgår av flera omständigheter, bland annat genomförandet av ett eget förfarande och den omständigheten att den andra infordran av förslag avsåg ett annat objekt.

67. Såvitt avser det argument som grundar sig på domen i målet Codorniu har kommissionen understrukit att avtalet med CEERD inte berövar AIT rätten att använda benämningen CEERD. Avtalet har för övrigt redan upphört att gälla. Thierry Lefèvres agerande skall utredas av thailändska domstolar.

2) Bedömning

a) Huruvida den andra grunden kan tas upp till prövning

68. När det gäller frågan huruvida den andra grunden för överklagandet kan tas upp till prövning skall det erinras om att grunden innebär klander av motiveringen till förstainstansrättens beslut. AIT:s argument avser förstainstansrättens tolkning av artikel 230 fjärde stycket EG. En överklagandegrund som avser en rättslig bedömning av förstainstansrättens handlande är emellertid till sin natur ny, eftersom det var omöjligt att åberopa den vid förstainstansrätten.

69. Den andra grunden för överklagandet skall därför tas upp till prövning.

b) Sakprövning

70. Såvitt avser AIT:s anmärkning, att den hänvisning som förstainstansrätten i punkt 27 i det överklagade beslutet gör till domstolens dom i målet IBM [10] är oriktig, skall det påpekas att hänvisningen med hänsyn till det rättsliga sammanhanget inte är helt adekvat.

71. Den nämnda domen avsåg nämligen åtgärder som kommissionen hade vidtagit i olika skeden, och frågan i målet var vilka av dessa åtgärder som utgjorde rättsakter mot vilka talan om ogiltigförklaring kunde väckas.

72. De övriga hänvisningar under punkt 27 i det överklagade beslutet som förstainstansrätten gör för att belägga fast rättspraxis är

10 — Dom av den 11 november 1981 i mål 60/81, IBM mot kommissionen (REG 1981, s. 2639; svensk specialutgåva, volym 6, s. 225).

däremot mer adekvata, eftersom de i huvudsak ger uttryck för följande rättsgrundsats:

"Fysiska eller juridiska personer kan enligt artikel 173 fjärde stycket i fördraget endast väcka talan om ogiltigförklaring av sådana rättsakter som medför bindande rättsverkningar och som innebär att sökandens intresse påverkas genom att dennes rättsliga ställning påtagligt förändras."

73. Det skall vidare undersökas om de rättsliga argument som förstainstansrätten har anfört under punkterna 28–30 i beslutet kan godtas. Däremot saknas det anledning att i samband med detta överklagande behandla den faktiska bakgrunden till de olika handlingar som har getts in.

74. Förstainstansrätten har under punkt 30 funnit att kommissionens beslut var riktat till CEERD/FIHRD. Detta konstaterande är rättsenligt.

75. Det skall undersökas huruvida förstainstansrätten gjorde en rättsenlig bedömning även när den fann att beslutet i fråga inte uppfyllde kravet att medföra bindande rättsliga verkningar som påverkade AIT:s intressen genom att på ett tydligt sätt förändra organets rättsliga ställning.

76. AIT har i sin argumentering i detta hänseende hänvisat till ett flertal domar av förstainstansrätten och domstolen.

77. AIT har gjort gällande att förstainstansrättens dom i de förenade målen Metropole télévision m.fl. [11] borde ha lett till en annan bedömning av den aktuella tvisten. I detta hänseende skall det erinras om att det i nämnda mål var fråga om tredje man som hade vissa processuella rättigheter i en förvaltningsprocess inom konkurrensrätten. [12] I sagda fall påverkade kommissionens beslut därför konkurrenssituationen.

78. AIT har vidare åberopat förstainstansrättens dom i målet Kruidvat. [13] Det är visserligen riktigt att den omständigheten att en sökande inte har deltagit i det administrativa förfarandet inte *per se* medför att talan inte kan tas upp till prövning. [14] Rätten betonade i den nämnda domen emellertid också att den omständigheten att sökanden konkurrerade med tredje man inte var tillräcklig för att medföra talerätt för sökanden. I likhet med vad som var fallet i ifrågavarande mål föreligger det nämligen ingen skillnad mellan AIT och flertalet andra näringsidkare på parallellmarknaden. [15]

11 — Dom av den 11 juli 1996 i de förenade målen T-528/93, T-542/93, T-543/93 och T-546/93, Métropole télévision med flera mot kommissionen (REG 1996, s. II-649).

12 — Punkt 62.

13 — Dom av den 12 december 1996 i mål T-87/92, BVBA Kruidvat mot kommissionen (REG 1996, s. II-1931).

14 — Punkt 67.

15 — Punkt 70.

79. I sina försök att stödja påståendet att beslutet innebär en felaktig rättstillämpning har AIT också åberopat domstolens dom i målet Codorniu.

80. Den enda synliga parallellen mellan förevarande och nämnda mål är att det även i målet Codorniu var fråga om skydd för en viss benämning. Skillnaden är emellertid att det påstådda ingreppet i "namnrätten" i nämnda mål gjordes av ett gemenskapsorgan, inte som i detta fall av tredje man. Att kommissionens beslut skulle innebära ett ingrepp i "namnrätten" har emellertid inte ens AIT gjort gällande.

81. Det av AIT åberopade målet Cook [16] skiljer sig från förevarande mål därigenom att det gällde ett förfarande avseende statligt stöd som omfattas av särskilda bestämmelser om konkurrerande företags rättsliga ställning.

82. AIT har slutligen också åberopat domen i målet Groupement des agences de voyages. [17] Denna dom kan emellertid inte heller utgöra stöd för påståendet att förstainstansrätten har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning vid bedömningen av talerätten. Orsaken till att "Groupement" inte tillerkändes talerätt var nämligen just att gruppen inte hade deltagit i anbudsförfarandet. [18] Däremot tillerkändes den förening av agenturer som deltagit i anbudsförfarandet rätt att föra talan. [19]

83. Överklagandet kan därför inte bifallas på den andra grunden.

C — *Den tredje grunden för överklagandet*

1. Parternas argument

a) AIT

84. Som en tredje grund för överklagandet har AIT, i andra hand, åberopat att dess rätt till ett verksamt rättsligt skydd, som garanteras enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, har åsidosatts. AIT har också åberopat att det skydd av immateriella rättigheter som garanteras i artikel 17.2 i stadgan har åsidosatts. Slutligen har AIT erinrat om att tredje stat inte är skyldig att inrätta ett system för rättslig prövning som gör det möjligt att säkerställa rätten till ett verksamt

16 — Dom av den 19 maj 1993 i mål C-198/91, William Cook mot kommissionen (REG 1993, s.I-2487; svensk specialutgåva, volym 14, s. 201).

17 — Dom av den 28 oktober 1982 i mål 135/81, Groupement des agences de voyages mot kommissionen (REG 1982, s. 3799).

18 — Punkt 7.

19 — Punkt 13.

rättsligt skydd. Den faktiska grunden för avvisandet av talerätten i domen i målet Unión de Pequeños Agricultores [20] är därför inte tillämplig.

b) Kommissionen

85. Kommissionen har åberopat att AIT inte har visat att organet har berövats rätten till ett verksamt rättsligt skydd, eftersom AIT hade kunna begära rättsskydd i Thailand. AIT har enligt kommissionen endast påstått att det nationella rättsskyddet inte var effektivt, utan att styrka sitt påstående. Om påståendet godtas skulle det för övrigt leda till att personer från tredje stat i vilken det inte finns något verksamt rättsligt skydd skulle bli bättre ställda än personer inom EU där det föreligger en skyldighet att inrätta ett sådant skydd.

2. Bedömning

86. AIT har i sitt överklagande också hävdat att förstainstansrätten har åsidosatt dess rätt till ett verksamt rättsligt skydd och skydd av immateriell egendom.

20 — Dom av den 25 juli 2002 i mål C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores mot rådet (REG 2002, s. I-6677).

87. Till stöd för påståendet att ifrågavarande rättigheter har åsidosatts har AIT åberopat Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Eftersom stadgan inte är bindande var emellertid inte heller förstainstansrätten bunden av den.

88. Som rättslig grund för kravet på ett verksamt rättsligt skydd skulle det på sin höjd kunna komma i fråga att tillämpa de riktlinjer som kan härledas ur EMRK (Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna) vilka är bindande även för gemenskapsorganen, förstainstansrätten inbegripen. Något sådant argument har dock inte anförts.

89. Överklagandet kan därför inte bifallas på den tredje grunden.

VII — Övriga yrkanden

A — *Parternas argument*

90. *AIT* har gjort gällande att CEERD/FIHRD inte är en juridisk person. Kommissionen har enligt AIT därför åsidosatt

principen om god förvaltning, närmare bestämt punkt 2 andra stycket i "Guidelines for applicants" (riktlinjer för sökande) i investeringsprogrammet för Asien, enligt vilken bestämmelse avtal endast får ingås med sådana organ som enligt sin nationella lagstiftning är juridiska personer och har godkända stadgar.

91. Enligt *kommissionen* är FIHRD en juridisk person. Den omständigheten att CEERD är en avdelning i FIHRD ändrar inte avtalsparternas ställning. Det är därvid fråga om ett problem som bara angår AIT, FIHRD och Thierry Lefèvre. Kommissionen har i övrigt hänvisat till att gemenskapsdomstolarna inte genom ogiltigförklaring av avtalet kan sätta stopp för användningen av vissa benämningar.

B — *Bedömning*

92. Som framgår redan av de handlingar som ingetts till förstainstansrätten är det organ med vilket kommissionen har ingått avtal, nämligen FIHRD, en juridisk person. Vilken rättslig ställning som tillkommer CEERD saknar här betydelse.

93. AIT har för övrigt inte visat att kommissionen har underlåtit att pröva om det fanns förutsättningar för ett korrekt avtalsingående.

94. Sammantaget har AIT inte kunnat visa att kommissionen har åsidosatt principen om god förvaltning. Talan på denna grund kan därför inte bifallas.

VIII — Rättegångskostnader

95. Enligt artikel 122.1 i domstolens rättegångsregler skall domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet avvisas. Enligt artikel 69.2 i domstolens rättegångsregler, som enligt artikel 118 i samma regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att AIT skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom AIT har tappat målet skall kommissionens yrkande bifallas.

IX — Förslag till avgörande

96. På grund av vad som har anförts i det föregående föreslår jag att domstolen skall meddela följande dom:

"1) Överklagandet avslås.

2) AIT förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna."